

Asia: VN/20873/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n muuttamisesta

Naistenkartano ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun asetuksen 3 §:n muuttamisesta.

Pidämme perusteltuna, että STEA-avustusten myöntämisen perusteita täsmennetään asetustasolla. Avustuskriteerien tulee olla selkeitä, ennakoitavia ja yhdenmukaisia, jotta järjestöt voivat suunnitella toimintaansa pitkäjänteisesti ja luottaa siihen, että arviointi perustuu avoimiin ja pysyviin periaatteisiin.

Naistenkartano haluaa nostaa esiin erityisesti seuraavat näkökulmat:

1) Vaikuttavuutta tulee arvioida toiminnan tulosten, ei järjestön koon perusteella

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen kenttä on monimuotoinen. Pienet ja keskisuuret järjestöt täydentävät julkisia palveluja tarjoamalla kohdennettua, erityisosaamiseen perustuvaa tukea ihmisille, joita yleiset palvelut eivät aina tavoita.

Pieni järjestö ei tarkoita vähäistä vaikuttavuutta. Päinvastoin pienillä järjestöillä hallinto on usein kevyt, päätöksenteko ketterää ja toiminta voidaan kohdentaa tarkasti kohderyhmän tarpeisiin. Tämä

tekee toiminnasta myös kustannustehokasta. Avustusharkinnassa tulisi painottaa toiminnan tuloksellisuutta, vaikuttavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta riippumatta järjestön koosta.

Myöskään toiminnan rinnakkaisuutta ei tulisi automaattisesti pitää perusteettomana päällekkäisyytenä. Samankaltaista toimintaa toteuttavat järjestöt voivat tavoittaa eri kohderyhmiä, eri alueita tai erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä. Monimuotoinen järjestökenttä vahvistaa kansalaisten mahdollisuuksia löytää juuri itselleen sopivaa tukea.

2) Arviointikriteerien tulee olla ennakoitavia ja luotettavia

Järjestöjä on jo useiden vuosien ajan ohjattu kehittämään toimintaansa STEAn antaman tuloksellisuus- ja arviointipalautteen perusteella. Tämän vuoksi on tärkeää, että arviointikriteerit ovat ennakoitavia. Mikäli järjestö on saanut toiminnastaan arvioinnin "riittävä", tulee sen voida luottaa siihen, että riittävä on myös jatkossa riittävä. Luottamus viranomaisen antamaan palautteeseen on olennainen osa hyvää hallintoa ja mahdollistaa vastuullisen toiminnan suunnittelun, henkilöstön sitouttamisen sekä pitkäjänteisen toiminnan kehittämisen.

3) Kohtaava työ on järjestöjen vahvuus – mutta vaikuttavuus rakentuu useista toisiaan tukevista tehtävistä

Naistenkartano pitää erittäin tärkeänä, että asetuksessa tunnistetaan konkreettisen kohtaavan työn merkitys. Ihmisten kohtaaminen, vertaistuki ja matalan kynnyksen tuki ovat järjestöjen keskeisiä vahvuuksia ja täydentävät julkista palvelujärjestelmää merkittäväällä tavalla.

Järjestöt tunnistavat ensimmäisten joukossa ihmisten arjessa näkyvät muutokset, palvelujärjestelmän puutteet ja uudet ilmiöt. Asiakkaiden ja kohderyhmien äänen tuominen päätöksenteon tueksi on tärkeä osa järjestöjen yhteiskunnallista tehtävää. Vaikuttamistyötä ei tule nähdä kohtaavan työn vastakohtana, vaan sen luonnollisena jatkumona.

Pienissä järjestöissä kohtaava työ, vapaaehtoistoiminta, vertaistuki, koulutus, kehittäminen ja vaikuttamistyö muodostavat usein saumattoman kokonaisuuden. Juuri tämä kokonaisuus mahdollistaa sen, että järjestöt kykenevät vastaamaan nopeasti uusiin ilmiöihin ja kehittämään toimintaansa kohderyhmän tarpeiden mukaisesti.

4) Lopuksi

Valtionavustusjärjestelmän tulee kannustaa tulokselliseen, kustannustehokkaaseen ja ihmisten tarpeisiin vastaavaan toimintaan riippumatta järjestön koosta. Arviointikriteerien tulee olla selkeitä, ennakoitavia ja johdonmukaisia, jotta järjestöt voivat luottaa niihin ja kehittää toimintaansa pitkäjänteisesti.

Järjestöjen vahvuus on niiden kyky tavoittaa ihmisiä, tunnistaa yhteiskunnallisia ilmiöitä varhaisessa vaiheessa ja tuottaa kustannustehokkaita ratkaisuja hyvinvoinnin, terveyden ja yhteiskuntarauhan edistämiseksi. Monipuolinen järjestökenttä on demokratian ydintä. Meillä ei ole varaa menettää sitä osaamista, luottamusta ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta, jota järjestöt rakentavat ihmisten arjessa joka päivä.

Helsingissä 13.7.2026

Silja Peippo, hallituksen puheenjohtaja

Anna Vuorio, toiminnanjohtaja

Vuorio Anna
Naistenkartano ry